

GÁIBÁDUS ÁŠŠIŠ MII GALGÁ EANAJUOHKINRIEKTÁI

Oanehis čuvgehus

Eanajuohkinriekti lea duopmostuollu mii meannuda mánggaid gažaldagaid mat gullet giddodagaide. Áššis eanajuohkinriektái sáhtá ovdamearkka dihtii lonuhahttit areálaid ja vuoigatvuodaid, mearridahttit geavahanregeliid, dahje čielggadahttit opmodat- ja riectediliid.

Eanajuohkinrievttis lea gealbu dubmet mánggalágan riidogažaldagain mat gusket giddodagaide. Dasto lea eanajuohkinrievttis gealbu doallat mánggalágan árvvoštemiid.

Eanajuohkinriekti merke rájáid, kárte ja gulaha daid diliid mat čielggaduvvojit.

Sihke eanaeaiggát ja son guđes lea geavahanvuoigatvuohta sáhtá gáibidit ášši eanajuohkinriektái. Boazoguhtunguovlluin sáhtá orohaga jodiheaddji gáibidit ášši eanajuohkinriektái.

GÁIBÁDUSSKOVI BIRRA

Gáibáduš berre leat čálalaččat. Dat galgá sáddejuvvot dan guovllu eanajuohkinriektái gos opmodat lea. Gáibáduš sáhtá ovddiduvvot njálmmálaččat finadettiin eanajuohkinrievttis, ja rievttis lea oaivadangeatnegasvuohta. Dát mearkkaša maiddái bagadit mo galgá bidjat bajás ášši eanajuohkinriektái, ja eanajuohkima ovdánuvuogis. Berrešii geavahuvvot standárdaskovvi mii lea fidnemis dás www.jordskifte.no, dahje jus jearrá eanajuohkinrievttis. Gáibádušas ferte čilget guđe opmodagaide gáibáduš siskkilda, ja guđe eaiggádiidda ja geavahanriektelaččaide dat navdojuvvo guoskat.

Vulobeale nummarastin čujuha gáibádušskovi čuoggáide. Gokko ii leat eará namuhuvvon, gustojit paragrafačujuhusat lágas eanajuohkima birra jna. juovlamánu 21.b. 1979 nr. 77.

1.Oasehasat dahje earát guđiide ášši soaitá guoskat

Oasehasat leat sii guđiide ášši guoská ja sáhttet juogo leat muhtin gránnjá, eaiggát dahje geavahanriektelaš. Gažaldat ahte guđiide ášši siskkilda, ferte čielggaduvvot vuosttas dahje manjit riektečoahkkimis. Rekvireanta(-ttat) (guhte gáibida/guđet gáibidit ášši) berre (-jit) čállot skovis dán postii.

2.Masa gáibáduš guoská

2.1 Eanajuohkin

Eanajuohkima vuoddu lea ahte opmodagaid lea váttis ávkkástallat ja ahte váttisvuodaid sáhtá čoavdit eanajuohkináššis. Ovdal go eanajuohkinriekti váldá eanajuohkinášši meannudeapmái, de árvvoštallá dat ávkki ja goluid. Ii oktage opmodat galgga gillát massima eanajuohkimis. Eanajuohkinláhka gusto juohkelágan opmodagaide miehtá riikka. Eanajuohkima sáhtá juohkit dán golmma kategoriijai:

2.1.1 Opmodagaid earáhuhttin

Ovttasoamastusa loahpaheapmi (§ 2 a bustávva)

Eanajuohkinriekti sáhtá loahpahit ovttasoamastusaid go eatnamat dahje vuoigatvuodát leat opmodagaidgaskasaš searvevuodas.

Eatnamiid lonuheapmi (§ 2 b bustávva)

Eanajuohkinriekti sáhtá opmodagain buoridit hámi go lonuha eatnamiid ja vuoigatvuodaid. Dát soaitá ee. leat áigejuovdil eanadoalloguovlluin main lea sárggáseaguhus. Eará ovdamearkkat sáhttet leat beassan- ja fievroguoddiváttisvuodaid oktavuodas viessoguovlluin.

Lassieatnamiid vuovdin (§ 2 f bustávva)

Dan oktavuodas go vuovdá eanadoalloareálaid lassieatnamin, sáhtá eanajuohkinriekti juohkit opmodaga šilljooasis ja juohkit areálas muđui gránnjádollui. Eatnamiid vuovdima oktavuodas sáhtá maiddái leat áigejuovdil lonuhit eatnamiid.

Opmodatjuohkin (§ 2 g bustávva)

Sierra áššin sáhtá eanajuohkinriekti juohkit opmodaga dihto árvogori mielde. Dát sáhtá ovdamearkan leat go oarbinaččat oamastit muhtin opmodaga (persovnnalaš ovttasoamastus) ja háliidit dan juohkit.

Opmodagaid huksenguovlluin earáhuhttit (§ 2 i bustávva)
Jus opmodatdilit eai leat ávkin dohkkehuvvon muddendahje huksenplána geažil, de sáhtta eanajuohkinriekti earáhuhttit opmodagaid ja vuoigatvuodaid.

2.1.2 Ortnet opmodagaid gaskasaš geavaheamis

Geavahanortnet (§ 2 c bustávva)

Eanajuohkinriekti sáhtta bidjat regeliid mo geavahit opmodagaid dahje vuoigatvuodaid. Ee. lea dát áigeuvodil priváhta luottaide, smávvaápmorusttegiid, guohtumiid, bivddu ja guolásteami oktavuodas.

Oktasaš doaibmabijut (§ 2 e bustávva)

Eanajuohkinriekti sáhtta oažžut áigái oktasaš doaibmabijuid gaskal guovtti dahje eanet opmodagaid, nugo omd. geaidnohuksema, luoddadivodeami, oktasaš áiddiid ja rávarokkiid.

Lonuhit geavahanvuoigatvuodaid (§ 2 d bustávva)

Muhtin opmodaga bistevas geavahanvuoigatvuodaid mat váddudit opmodaga geavaheami, sáhtta dihto eavttuin lonuhit areálain, rudaiguin dahje eará árvvuiguin. Dát sáhttet ovdamearkka dihtii leat čuollan-, áide-, guođohan- dahje luoddavuoigatvuodaid.

Juohkit areálaárvvuid huksenguovllus (§ 2 h bustávva)

Eanajuohkinriekti sáhtta juohkit areálaárvvuid ja juohkit goluid oktasaš doaibmabijuiiguin daid guovlluin mat leat biddjon huksenguovlun plána- ja huksenlága mielde.

2.1.3 Eanajuohkin ja árvvošteapmi

Eanajuohkinriekti sáhtta čadahit bággonistan- dahje buhtadusárvvošteami go lea eanajuohkin almmolaš bággonisteami (ovdamearkka dihtii luodda- dahje ruovdemáđi huksen) dahje oamastanráđđema almmolaš muddema (ovdamearkka dihtii luonddugáhtten) oktavuodas.

2.2 Árvvošteapmi

Šiehtadusárvvošteapmi (§ 6.4. lađas)

Eanajuohkinriekti sáhtta doallat bággonistan- dahje buhtadusárvvošteami sierra áššin go oasehasat dán leat šiehtadan.

Árvvošteapmi boazodoallolága mielde (§ 6 a)

Boazodoalloláhka addá eanajuohkinriektái láhkavuodu doallat árvvošteami sierra áššin daid doaibmabijuid oktavuodas maid boazodoalli dahje eanaeagát lea čadahan boazoguohtunguovllus, buhtadusárvvošteami dan oktavuodas go bohccot leat vahágahtán gittiid ja nu ain.

Árvvošteapmi áidelága § 16 mielde

Eanajuohkinriekti sáhtta doallat áideárvvošteami sierra áššin, ovdamearkka dihtii juogedettiin goluid cegget ja mátasatnit áiddiid mat leat badjel máŋga opmodaga.

Árvvošteapmi geaidnolága § 60, 2. laddasa mielde

Eanajuohkinriekti sáhtta doallat áideárvvošteami sierra áššin priváhta luottaide LNF-guovlluin, ovdamearkka dihtii ásaht luoddavuoigatvuoda bákkuin.

Árvvošteapmi servituhttalága § 19 mielde

Eanajuohkinriekti sáhtta doallat servituhttaárvvošteami sierra áššin, ovdamearkka dihtii geavahanvuoigatvuodaid sirdimis dahje loahpaheamis.

2.3 Ráđjamannan ja vuoigatvuohtačielggadallan

Ráđjamannan (§ 88)

Go leat eahpečielga dahje nággovuloš ráját opmodagaid gaskka, de sáhtta eanajuohkinriekti sierra áššin čielggadit, mearridit ja merket gokko ráját galget mannat. Dát guoská geavahanvuoigatvuoda rájáidege.

Čielggadit riektediliid – riektečielggadallan (§ 88a)

Eanajuohkinriekti sáhtta sierra áššin čielggadit ja mearridit opmodat- ja geavahanvuoigatvuohtadiliid ovttasoamastusain ja eará guovlluin gos lea ovttasgeavahus opmodagaid gaskka. Dát sáhtta ovdamearkka dihtii leat áigeuvodil priváhta luottain ja meahcceguovlluid ávkkástallamis bartahuksemiidda, bivdui ja guolástussii.

2.4 Eará áššit

Eanajuohkima odđa meannudeapmi (§ 4)

Dábálaččat ii sáhte gáibidit odđa eanajuohkima ovdal go 10 jagi leat gollan das rájes go eanajuohkinášši lea loahpahuvvon. Spiehkastat čuovvu § 4 maŋimus laddasis ja gusto daid háviid go ovdamearkka dihtii almmolaš luottat dahje uđas leat dagahan ahte eanajuohkima eavttut leat nuppástuhtton.

Dáhtolaš eanajuohkin (§ 82)

Jus buot eaiggádat sohpet mo muhtin eanajuohkin galgá čadahuvtot, ja earát guđiide dát guoská dásá mihtet, de sáhtta šiehtadus lágiduvvot eanajuohkinriektái dohkkeheami gáibádusain.

3. Dárkilat čilgehus gáibádusa birra

Nu guhkás go vejolaš ferte čilget manne ášši gáibiduvvo ja daid váttisvuodaid maid dáhtošii čuovdit. Ráđjamannama dahje riektečielggadallama gáibádus galgá čielgasit boahit gáibádus ovdan guđe rájáide riekti galgá váldit beali.

4. Rievtti čohkiidus

Eanajuohkinriekti čohkiiduvvo dábálaččat ovttain eanajuohkinduopmáriin ja guvttiin mielduopmáriin. Riekti sáhtta gal čohkiiduvvot eanajuohkinduopmáriin oktoduopmárin.

5. Rekviereanttat

Gáibádusaskovi čállá/čállet vuollái son/sii guđet gáibidit ášši.

OPPALAŠ INFORMAŠUVDNA

Eanajuohkinášši mannu (vrd. 2.1 čuo. ovddabealde)

Go ášši lea válmmas meannudeapmái, de gohččojuvvojit visot oasehasat riektečoahkkimii. Maŋŋil go oasehasat leat cealkán áššái, de váldá eanajuohkinriekti beali dasa ahte galgá go ášši ovddiduvvot, ja vuodušta mearrádusa dán hárrái. Okta dahje moadde riektečoahkkima ja geahčadeami dollojit dárbbu mielde. Go ášši lea ovddiduvvon, čielggada eanajuohkinriekti sierranas riektediliid dan muddui go dárbbáša.

Eanajuohkinriekti sáhttá duomuinn mearridit riidduid riektediliid ektui.

Jus galgá lonuhit eatnamiid, čadahit oktasaš doaibmabijuid dahje bidjat regeliid geavahussii, de ráhkaduvvojit evttohusat čovdosiidda (juohkinplána) mii ovddiduvvo oasehasaide riektečoahkkimis. Oasehasat besset buktit mearkkašumiid ovdal go riekti dahká loahpalaš mearrádusa. Visot eatnamiid, vuvddiid dahje vuoigatvuodaid maidda riekti bidjá árvvu, biddjojit ovdan ja ságaškuššojit oasehasaiguin. Teknalaš bargit dahket dárbbášlaš rádjamerkema, mihtideami ja kártii merkema.

Dokumeanttat

Oasehasaid geatnegasvuotta dat lea háhkat guoskevaš dokumeanttaid ja duodaštusaid. Lea dehálaš ahte oasehasat deattuhit dan maid oaivvildit leat áššái mearkkašahttin.

Gielda lea báikkálaš mihtidaneiseváldi ja galgá hálldašit dieđuid opmodagaid rájáid ja areálaid birra. Dan gielddas gos opmodat lea, sáhtát oazžut almmolaš kárntaid čálihuvvot ja mihtidanreivviin ja mihtidemiin mángosiid.

Statens kartverk – Tinglysningen (tlf. 32 11 88 00) diehtá mat leat gulahallon šiehtadusain jna. visot opmodagain dán riikkas, mat sáhttet leat vealgejuohkin, juohkimat, oamastanduodaštus, lonuheamit, eanajuohkináššit, láigošiehtadusat, geavahanvuoigatvuodaid šiehtadusat jna. (www.inglysing.no).

Eanajuohkinrievttis leat fidnemis ovddeš lonuheamit ja eanajuohkimat. Eanajuohkinrievttis leat maiddái lonuhan- ja eanajuohkinkárntaid mángosat.

Muhtin boares dokumeanttat ráddjojuvvojit Arkivverketis, mii lea Riikaarkiiva ja gávccii stáhtaarkiiva. Statens kartverk dieđiha dokumeanttaid birra mat leat sáddejuvvon stáhtaarkiiivii, ja dárbbášlaš oktavuohhtadieđuid birra. Muite ahte fertet diehtit pántagirjenummara maid stáhtaarkiiva atná vai galgá gávdat daid rivttes dieđuid.

Golut áššis mii lea eanajuohkinrievttis

Golut eanajuohkináššis leat eanaš divadat stáhtii, golut mielluopmáriidda ja rádjamerkemii. Dát golut leatge eanajuohkingolut. Golut molsašuddet dan mielde man viiddis ášši lea ja galle oasehasa das leat. Eanajuohkingolut juogaduvvojit oasehasaide dan ektui man stuorra ávki juohkehaččas lea dán áššis.

Ođđajagimánu 1.b. 2009 leat eanajuohkinrievttis dát divadat:
Vuodđodivat: 4 300,- kr máksojuvvot go gáibiduvvo ášši.
Oasehasdivat: 1 548,- kr juohke oasehasas.
Rádjadivat: 1 720,- kr juohke álggahuvvon 0,5 km merkejuvvon rájá ovddas.

Jus áššis leat mielluopmárat, de šaddet gollun sidjiide vel sullii 3 000,- kr juohke riektečoahkkibeai vái.

Golut áššedovdi veahkkái (ovdamearkka dihtii advokáhttasaleara) riidduin, mearriduvvojit riidolága 20 kap. regeliid mielde. Váldoregel lea ahte vuottáhalluojuvvon oasehas dahje son guhte riiddu lea eanet vuottáhallon, ferte máksit goluid áššedovdi veahkkái. Eará áššiide lea váldoregel ahte goabbáge oasehas máksá iežas goluid áššedovdi veahkkái.

Guoddaleapmi

Eanajuohkinrievtti mearrádusat sáhttet gal guoddaluvvot bajit riekteinstánsii (eanajuohkinbajitriektái dahje lágamánneriektái). Eanajuohkinriekti čilge dárkileabbot mo sáhttá guoddalit ja regeliid juohke ášši oktavuodas.

Gulahus

Go ášši lea riektefámolaš, de fuolaha eanajuohkinriekti ahte dat mii lea mearriduvvon áššis gulahuvo visot guoskevaš opmodagain.

Gáibádusas galggašii nu bures go vejolaš čuvgejuvvot ášši. Váldde danne áinnas oktavuoda eanajuohkinrievttiin jus eahpidat mo gáibáidus galgá ovddiduvvot dahje hábmejuvvot, dahje jus ležžet eará gažaldagat.